

божии храмове. Денемъ нападки, огънь и сѣчъ, нощемъ мжки, изтезания, и всѣкакви варварщини. За дивитѣ ордии нѣмаше нищо свято. Тѣ всичко оскверниха. „Що имъ на умъ не прииде, това не сториха“, казалъ би Софроний Врачански, който е описвалъ въ свое врѣме други теглила, други патила на българския народъ при върлуването на кърджалиитѣ и пазвантооглувитѣ разбойници. Честъ, имотъ, животъ, съ всичко располагаха по своя угода, безъ страхъ за наказание, и сегашнитѣ мжчители на тоя народъ. Намѣсто върху възстанницитѣ, едни паднали въ първитѣ още срѣщи съ неприятеля, други избѣгали, трети скрити кой кждѣто могълъ, тѣ се хвърляха върху беззащитни населения, и тѣмъ даваха да почувствуватъ, до каква степенъ може да стигне и на какво е способна една дива и озвѣрена тѣлпа, явно търпима, и дори поддържана, насъсквана отъ установенитѣ редовни ужъ власти. И цѣлата тая история трая не единъ и два деня, а цѣли седмици.

Прѣзъ това врѣме новинитѣ за всичко вършено въ България, ако и всѣчески спирани или и изопачавани отъ турскитѣ власти, като че ли сами да си пробиваха пътъ, за да се разнесатъ далечъ отъ мѣстата, въ които се вършаха тия турски грозни подвизи. Тия новини, както се каза, стигаха и въ Цариградъ по-разни пѣтища, най-добръ пъкъ и по-скоро отъ всички ги узнаваха живѣещитѣ въ тоя градъ българи, а съ тѣхъ заедно и българската Екзархия. И сега доскорошната радостъ отстъпва тукъ на неприкривано печално униние; златнитѣ до прѣди малко врѣме сѣнища ги замѣстиха сега безсѣнни грижи и тѣжги. Патриотизмътъ, обаче, не отстъпваше прѣдъ нищо. Голѣми бѣха душевнитѣ вълнения у всички, люта бѣше тѣхната горестъ, но никой пакъ не искаше да се отчае.